

ИЗИСКВАНЕТО ЗА ВЕРОЯТНА ОСНОВАТЕЛНОСТ
НА ГЛАВНИЯ ИСК В ПРОЦЕДУРИТЕ ПО ПОСТАНОВЯВАНЕ
НА ВРЕМЕННОИ МЕРКИ ПРЕД СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ*Илиян Байчев*THE PRIMA FACIE REQUIREMENT IN PROCEDURES
FOR GRANTING INTERIM MEASURES
BEFORE THE COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION*Iliyan Baychev*

Abstract: *This article analyzes the powers of the Court of Justice of the European Union to evaluate the prima facie case in the course of proceedings under Articles 278 and 279 of the TFEU when granting interim measures. It examines the CJEU's case law to determine what "prima facie" means in the context of the prohibition to prejudge the main case.*

Keywords: *Court of Justice of the European Union; European Union procedural law; interim measures; prima facie.*

Въведение

Уредбата на временните мерки в действащата редакция на Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) се съдържа в чл. 278 и чл. 279. По силата на чл. 278 от ДФЕС Съдът на Европейския съюз (СЕС) е компетентен да спре изпълнението на акт на институциите на Съюза, оспорен пред него. В хипотези, при които спирането на изпълнението на оспорения акт не е в състояние да предотврати непоправими щети, които биха настъпили за молителя, чл. 279 от ДФЕС създава правомощие за СЕС да обезпечи иска с такива временни мерки, каквито счете за необходимо, съобразно фактическата обстановка по конкретния спор.

Една от основните характеристики на производствата по налагане на временни мерки е широката дискреция, с която Съдът разполага при преценката си за основателността на молбите. Проявления на тази дискреция са

възможността да бъде допусната мярка, различна от исканата, да бъде изменен срокът на мярката, делото да бъде разгледано от пленума на Съда вместо от председателя му и др.

ДФЕС не регламентира изискванията по същество, които следва да са налице, за да бъде уважена молба за временна мярка. В процедурните правилници (ПП) на Съда и на Общия съд (ОС) тези изисквания са уредени по идентичен начин – в молбата за постановяване на временна мярка следва да бъдат изложени обстоятелствата, установяващи неотложността, както и фактическите и правните основания, които обосновават вероятната основателност на иска или жалбата по главното производство (чл. 160, пар. 3 от ПП на Съда, съответно – чл. 104, пар. 3 от ПП на ОС). От цитираните текстове става ясно, че за да бъде постановена временна мярка, е нужно кумулативно да бъде доказано, че е налице неот-

ложност и че претенцията по главния иск е вероятно основателна.¹

В мотивите на определенията за допускане на временни мерки в последните години този извод многократно е потвърден: „*Временните мерки е възможно да бъдат допускани от съдията по обезпечителното производство само ако е установено, че на пръв поглед постановяването им е фактически и правно обосновано (fuitus boni juris), и ако са неотложни, в смисъл, че е необходимо да бъдат разпоредени и да породят действието си преди решението в главното производство, за да се избегне значително и неоправимо увреждане на интересите на молителя. При необходимост съдията по обезпечителното производство също така претегля съответните интереси.*“² Много често в съдебните актове следва и допълнение: „*В рамките на цялостното разглеждане на обстоятелствата съдията по обезпечителното производство разполага с широко право на преценка и с оглед на особеностите на случая е свободен да определи както начина, така и реда, по които трябва да се проверят различните условия, тъй като няма норма от правото на Съюза, която да му налага предварително установена схема за анализ при преценката на необходимостта от постановяване на временни мерки*“.³

На практика посочените три условия са тясно свързани едно с друго. Често наличието на висока степен на вероятна основателност на иска може да предполага за неотложност, което пък от своя страна, при претеглянето на интересите, да ги наклони в полза на молителя.⁴ Обратно, когато не е налице неотложност, което всъщност е най-честата причина за отхвърляне на молбите за временни мерки,

често не е налице и вероятна основателност. Въпреки свързаността на условията, Съдът приема, че всяка молба за допускане на временни мерки трябва да съдържа самостоятелни аргументи, обосноваващи вероятната основателност на главния иск и неотложността на исканите мерки. Нещо повече, тези аргументи трябва да са в достатъчна степен ясни и конкретни, така че решаващият състав да е в състояние единствено от изложението им в молбата да формира убеждение за основателността на искането.⁵

Въпреки липсата на определена схема при извършването на анализа, в практиката последователността на преценката най-често започва с проверка дали са налице данни за вероятната основателност на главния иск, след това – за неотложност и накрая, ако е необходимо, се извършва претеглянето на интересите. Съдът обаче не е обвързан с тази последователност на аргументацията и сам решава дали да я следва. Ако констатира, че не е налице някое от условията, той не дължи произнасяне по останалите и може да ги остави без разглеждане.

Предмет на настоящата статия е изследването на изискването за вероятна основателност на главния иск в практиката на съдилищата на Съюза. Доколкото нито в Договорите, нито в ПП може да бъде открита легална дефиниция на това понятие, критериите за изискването са развити в практиката на СЕС. Анализът се фокусира върху еволюцията на тези критерии и промените в разбирането на Съда относно това кога е налице изпълнение на посоченото изискване.

Особености на производството по налагане на временни мерки

¹ Към изискванията в ПП, съдебната практика е добавила още едно – когато е нужно, решаващият състав следва да претегли интересите на заинтересуваните от налагането на мярката, респективно на противопоставящите се и да наложи такава единствено, когато интересите „натежат“ в полза на заинтересуваните от налагането.

² Вж. напр. Определение от 20 ноември 2017 г., Комисия/Полша, C-441/17 R, EU:C:2017:877, т. 29 и цит. там.

³ Вж. напр. Определение от 7 март 2013 г., EDF/Комисия, C-551/12 P(R), EU:C:2013:157, т.22 и цит. там.

⁴ Определение от 23 Февруари 2001 г., Австрия/Съвет, C-445/00 R, EU:C:2001:123, т. 110; Определение от 31 януари 2011 г., Комисия/Editions Odile Jacob, C-404/10 P(R), EU:C:2011:37, т. 27; Определение от 12 юни 2014 г., Комисия/Rusal Armenal, C-21/14 R, EU:C:2014:1749, т. 40.

⁵ Определение от 23 февруари 2001 г., Австрия/Съвет, C-445/00 R, EU:C:2001:123, т. 110; Определение от 31 януари 2011 г., Комисия/Editions Odile Jacob, C-404/10 P(R), EU:C:2011:37, т. 27.

При всеки опит за анализ на практиката на СЕС, свързана с налагането на временни мерки, е необходимо да бъдат взети предвид две съществени особености на производството.

Първата особеност е свързана с характеристиката на това производство като вторично, т.е. възможно единствено при наличие на висящ пред СЕС правен спор и обвързано с фактическата конкретика по него. Спектърът на съдебни производства, по които временни мерки са допустими, е изключително широк – от производства срещу държава членка, нарушила правото на ЕС, през производствата, чрез които СЕС контролира законосъобразността на актовете на институциите и обезщетява причинените от институциите на Съюза вреди, до споровете, свързани с публичната служба. Огромното разнообразие на фактите по тези дела неминуемо влече след себе си необходимостта съдът на Съюза да подхожда казуистично, като твърде често трите общи условия за допускане на временна мярка са тълкувани по различен начин в светлината на конкретните факти по делото.

Втората специфика е породена от обстоятелството, че броят на съдиите, които се произнасят по искания за налагане на временни мерки, е сравнително малък в сравнение с общия числен състав на Съда и на ОС. До 01.11.2012 г., компетентен да се произнася по молбите за налагане на временни мерки пред Съда е неговият председател. По силата на решение на Съда от 23.10.2012 г., прието на основание на чл. 10, пар. 3 от ПП на Съда, тези функции като правило са предоставени на заместник-председателя на съда.⁶ По делата пред Общия съд единствено компетентен да постанови временна мярка е председателят на този съд.⁷ От това следва, че определения, произнасяни в значителен период, отразяват вижданията на конкретни магистрати, като не са редки случаите, в които може да се конста-

тират съществени отклонения от предишната практика, които се пренасят механично за периода на мандата и се преустановяват с встъпването в длъжност на друг магистрат.

Посочените две особености неминуемо се отразяват на всеки анализ на практиката по налагане на временни мерки. Следва да се държи сметка, че обобщаването и извеждането на общо приложим, универсален критерий, напр. за това кога е налице „вероятно основателен иск“, който да е механично приложим във всяка хипотеза, е на практика невъзможна задача. Направеният в настоящия текст анализ предлага някои обобщения относно еволюцията на разбирането на съда на Съюза за това условие, но в никакъв случай не претендира за пълна изчерпателност на вариациите за тълкуването му.

Цел на изискването за вероятна основателност

Целта на проверката за вероятна основателност на главния иск е да бъде ограничена злоупотребата с налагане на временни мерки. Смисълът на подобен критерий за основателност се корени в разбирането, че следва да бъдат препятствани опити за злоупотреба с право, какъвто би било предявяването на самоцелен иск единствено с цел домогване до налагане на временна мярка. Това изискване към молбите за обезпечение не е достижение на правото на ЕС. Подобен критерий съществува във всички държави членки на ЕС, в това число и в България.⁸

Проверката за вероятна основателност на иска в контекста на забраната за предрешаването му

На първо място следва да се подчертае, че целта на обезпечителното производство е коментирана многократно в практиката на СЕС, който в множество свои актове я определя като гарантирането на пълната ефектив-

⁶ Решение на Съда на Европейския съюз относно правораздавателните функции на заместник-председателя на Съда (2012/671/ЕС), ОВ L300/47/30.10.2012 г. Така предоставените на заместник-председателя функции включват в себе си и правомощието да се произнася по жалби срещу определения на ОС, произнесени по молби за временни мерки.

⁷ Когато той е във фактическа невъзможност да упражни правомощията си, поради отсъствие или друга причина, компетентен да се произнесе е специално определен съдия, съобразно текста на чл. 106 от ПП на ОС.

⁸ Вж. Спасова С., Обезпечение на иска, С. Сиби, 2014, с. 114 и сл.

ност на бъдещото окончателно решение, за да се предотврати празнина в съдебната защита, осигурявана от Съда.⁹ С други думи, налагането на временна мярка цели привеждане на фактическото положение при започване на делото или по време на разглеждането му в такова състояние, че в неговия край влязлото в сила решение да има полезен ефект. Всяка друга намеса на съда на Съюза следва да се разглежда като превишаване на правомощията му и отклонение от целта на производството, т.е. – в производството по постановяване на временни мерки СЕС е обвързан от общата забрана за предрешаване на делото, образувано по главния иск.

На следващо място, доколкото производството по постановяване на временна мярка е самостоятелно, спорно производство с вторичен характер, молбата до СЕС за налагането на такава се подава самостоятелно, като абсолютна процесуална предпоставка за нейната допустимост е наличието на образувано вече спорно производство. За да бъде уважена тази самостоятелна молба, ПП установява изискването в нея да бъде обоснована вероятната основателност на главния иск.

Така в известен смисъл се получава колизия между един от основните принципи на производството по чл. 278 и чл. 279 от ДФЕС, а именно забраната за предрешаване на делото и задължението на съда да обсъди доколко искът, по който то е образувано, е основателен. В развитието на практиката по постановяване на временни мерки подходът на СЕС по този въпрос е еволюирал.

Значение на забраната за предрешаване на главния иск при преценката на съда, постановяващ временната мярка, на вероятната му основателност

На първо място, в част от своята практика Съдът разбира правомощията си по преценка за вероятната основателност единствено като изследване на фактическите и правни

обстоятелства към момента на подаване на молбата за временна мярка, като съобразява само изложеното в нея. Според редица определения временна мярка би могла да бъде допусната след преценка дали молбата за налагането ѝ е аргументирана и в нея е обоснована необходимостта за налагането на мярката към конкретния момент, без да се държи сметка за изложеното в исковата молба или жалбата. Изискването за връзка между молбата и главния иск се възприема единствено като формална предпоставка за допустимост, доколкото производството е вторично, но на практика преценката за вероятна основателност на главния иск изобщо отсъства. Илюстрация на този подход може да бъде представена с редица определения, с които съставът, разглеждащ молбата за временна мярка, отказва да изследва дори основни не просто за вероятната основателност, но и за допустимостта на главния иск аргументи. Например по делото Suss¹⁰ е оставено без разглеждане възражение, че оспореният в главното производство акт не може да бъде отменен от Съда, като е прието, че този въпрос не следва да бъде обсъждан в процедурата по постановяване на временна мярка. По делото СМС¹¹ Съдът отказва да обсъжда възражения относно това дали Съдът изобщо е компетентен да се произнесе по главния иск. Може би най-ярка илюстрация на този подход е делото Pfizer¹². Възраженията на Комисията в рамките на производството по налагане на временна мярка са свързани с обстоятелството, че в случая тя не е приела акт, който подлежи на обжалване като незаконосъобразен по реда на чл. 263 ДФЕС. Поради това Комисията поддържа, че ако изобщо е налице правен интерес у молителя, той е за предявяване на иск за установяване на неправомерно бездействие по чл. 265 ДФЕС. Въпреки наличието на очевидна недопустимост обаче Съдът приема, че: „*Както Съдът многократно е подчертавал, въпросът с допустимостта на главния иск по принцип не следва да се изследва в процедура-*

⁹ Вж, напр. Определение от 21.01.2014 г., Франция/Комисия, С-574/13 P(R), EU:C:2014:36, т.19; Определение от 27.07.2017 г., Комисия/Полша, С-441/17, EU:C:2017:877, т. 43 и цитираните там определения.

¹⁰ Определение от 3 ноември 1980, Suss/Комисия, 186/80 R, EU:C:1980:258, т. 14.

¹¹ Определение от 5 август 1983 г., СМС/Комисия, 118/83 R, EU:C:1983:225, т. 37.

¹² Определение от 8 април 1987 г., Pfizer/Комисия, 65/87 R, EU:C:1987:194.

та по налагане на временна мярка, а следва да бъде оставен на производството по главния процес, с оглед необходимостта да не бъде допуснато неговото предрешаване.“¹³ В резултат на това виждане, в крайна сметка е допусната временна мярка с ефект, невъзможен за постигане в рамките на главното производство.

При прилагане на този подход, доколкото анализът на Съда се ограничава единствено от изложеното в молбата за временна мярка, значително се улеснява възможността му да налага на институциите мерки, свързани със задължения за действия или бездействия, които не биха могли да бъдат приложени при успешно провеждане на доказването в главното производство.¹⁴

Въпреки това, дори при такова стриктно тълкуване на забраната за предрешаване на главния спор и макар изцяло да се абстрахира от съдържанието на исковата молба или жалбата, при налагане на временни мерки Съдът не се колебае да тълкува определени аспекти от правото на Съюза. Така например, по делото *Camera Care*¹⁵, без изобщо да коментира допустимостта на главния иск, Съдът приема, че Комисията е компетентна да налага временни мерки, необходими за ефективното упражняване на функциите ѝ – правомощие, което не ѝ е с Договорите и е „официализирано“ повече от двадесет години по-късно.¹⁶ С други думи, в този първоначален период крайното въздържане на Съда да изследва главния иск не се възприема като забрана за произнасяне по сложни правни въпроси, в това число и такива, развиващи позитивното право на ЕС.

Както е видно от цитираните по-горе определения, разглежданият подход се прилага в най-голяма степен през 80-те години на миналия век. Към днешна дата може да се твърди,

че той в голяма степен е преодолян. Следва да се отбележи, че дори към онзи момент не може да се направи заключение, че този подход доминира изцяло практиката на Съда. В редица свои определения, някои от които са цитирани по-долу, виждането на решаващия състав се отклонява от разбирането за стриктно избягване на коментар на въпроси, свързани с главния иск.

Другият подход на Съда е свързан с разбирането, че основателността на искането за допускане на временна мярка следва да се цени в светлината на правните и фактически обстоятелства по главния иск, като същевременно се държи сметка за забраната за неговото предрешаване. В този смисъл, преценката следва да включва анализ до каква степен този иск е вероятно основателен. Постепенно в практиката този подход започва да се нарича „*fumus boni iuris*“¹⁷.

При този подход Съдът, когато разглежда молбата за допускане на временна мярка, извършва проверка на претенцията по главния иск като установява дали тя изглежда допустима и основателна на пръв поглед. Доколкото тази проверка неминуемо е свързана с широката дискреция на Съда, остава въпросът до каква степен при нея е нужно да бъде анализиран главният иск. В по-ранната си практика Съдът приема, че критерият „*fumus boni iuris*“ е изпълнен, когато главният иск е „явно основателен“, „очевидно добре обоснован“, „вероятно добре основан“¹⁸. Въпреки не съвсем еднообразната терминология, използвана от Съда, можем да обобщим, че за да бъде прието наличие на „*fumus boni iuris*“, е нужно да е налице висока степен на вероятност главният иск да бъде уважен. За разлика от предишния описан подход, високият критерий, поставен

¹³ Ibid., т. 14, където са цитирани и множество други определения, подкрепящи това виждане на Съда.

¹⁴ Напр. Определение от 19 октомври 1976 г., *SES/Комисия*, 88/76 R, EU:C:1976:140; Определение от 16 юли 1984 г. *Oryzomyli Kavallas/Комисия*, 160/84 R, EU:C:1984:281.

¹⁵ Определение от 17 януари 1980 г., *Camera Care/Комисия*, 792/79 R, EU:C:1980:18.

¹⁶ Едва с Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора, ОВ L1/1 04.01.2003, правомощието на ЕК да налага временни мерки е изрично уредено.

¹⁷ Фразата идва от латински и в буквален превод означава „дим от добро право“.

¹⁸ Определение от 20 октомври 1959 г., *Von Lachmuller/Комисия*, 43/59, EU:C:1959:24; Определение от 25 юни 1963 г., *Prakash/Комисия*, 65/63 R, EU:C:1963:11; Определение от 17 юли 1963 г., *Luhleich/Комисия*, 68/63 R, EU:C:1963:21.

в цитираните определения, изпада в другата крайност и вместо пълен отказ за анализ на основателността на главния иск, преминава границата за забраната за предрешаване.

Снижаването на критерия и “*fumus non mali iuris*”

Този твърде висок праг за допустимост, поставен от Съда, постепенно започва да се снижава и в по-новата си практика при проверката за вероятна основателност на иска СЕС започва да използва различни квалификации, напр. „възможно е искът да е добре обосноваан“ и „достатъчно добре обосноваан“.¹⁹ Една от типичните “формули”, многократно използвани като „встъпление“ в тази част от определението, в което съдът на Съюза разглежда вероятната основателност на главния иск, гласи следното: „*За да се определи дали в конкретния случай е изпълнено условието, свързано с *fumus boni juris*, е необходимо да се изследва *prima facie* обосновааността на посочените от жалбоподателя правни основания в подкрепа на жалбата му в главното производство и следователно да се провери дали поне едно от тях има достатъчно сериозен характер, за да не може да бъде отхвърлено в рамките на настоящото обезпечително производство*“.²⁰ Очевидно е, че „достатъчно

сериозен характер“ на поне едно от правните основания в главното производство съвсем не означава „вероятно основателен иск“ в смисъла, който съдът влага в по-ранната си практика.

Тази промяна на критерия за вероятна основателност дава повод на част от доктрината да възприеме, че “*fumus boni juris*” постепенно започва да се изменя и се превръща в „*fumus non mali juris*“²¹, т.е. – искът не е очевидно неоснователен.²² В подкрепа на това може да се посочи и обстоятелството, че в актовете си съдът на Съюза започва да използва като аргумент за основателността на молбите за временни мерки наличие на „съмнения за законосъобразността на оспорения акт“ и дали „претенцията на молителя не е лишена от основание“.²³

Струва ми се, че между съвременната интерпретация на “*fumus boni juris*” и „*fumus non mali juris*“ не съществува съществена практическа разлика, като се изключат чисто лексикалните нюанси на мотивите на определенията. Всъщност и двата израза предполагат, че: „*За да се определи дали условието, свързано с *fumus boni juris*, е изпълнено [...], следва да се пристъпи към проверка *prima facie* на основателността на правното твърдение, посочено от жалбоподателя в подкре-*

¹⁹ Определение от 23 февруари 2001 г., Австрия/Съвет, C-445/00 R, EU:C:2001:123, т. 100-101; Определение от 20 юли 2006 г., Globe/Комисия, T-114/06 R, EU:T:2006:221, т. 87; Определение от 19 декември 2013 г., Комисия/Германия, C-426/13 P-R, EU:C:2013:848, т. 41; Определение от 8 април 2014 г., Комисия/АНКО, C-78/14 P-R, EU:C:2014:239, т. 15; Определение от 8 декември 2014 г., STC/Комисия, T-355/14 R, EU:T:2014:1046, т. 17; Определение от 17 юли 2015 г., GSA and SGI/Парламент, T-321/15 R, EU:T:2015:522, т. 30.

²⁰ Определение от 28 септември 2007 г., Франция/Комисия, T-257/07 R, EU:T:2011:444, т. 59; Определение от 15 ноември 2007 г., Donnici/Парламент, T-215/07 R, EU:T:2007:344, т. 39; Определение от 31 август 2010 г., Babcock Noell/ITER, T-95/09 R, EU:T:2010:334, т. 16; Определение от 17 февруари 2011 г., Comunidad Autonoma de Galicia/Комисия, T-520/10 R, EU:T:2011:56, т. 43; Определение от 13 април 2011 г., Westfälische Drahtindustrie a.o./Комисия, T-393/10 R, EU:T:2011:178, т. 54.

²¹ Lenaerts, K., et al. *EU Procedural Law*. Oxford: Oxford University Press, 2014, p. 595 et seq.

²² Определение от 13 юли 2006 г., Romana Tabacchi/Комисия, T-110/06 R, EU:T:2006:217, т. 23-26; Определение от 28 септември 2007 г., Франция/Комисия, T-257/07 R, EU:T:2011:444, т. 106, 107, 116; Определение от 17 февруари 2011 г., Comunidad Autonoma de Galicia/Комисия, T-520/10 R, EU:T:2011:56, т. 58; Определение от 10 септември 2013 г., Комисия/Pilkington Group, C-278/13 P(R), EU:C:2013:558, т. 67; Определение от 25 юли 2014 г., DEZA/ЕСРА, T-189/14 R, EU:T:2014:686, т. 25; Определение от 1 септември 2015 г., Франция/Комисия, T-344/15 R, EU:T:2015:583, т. 43.

²³ Определение от 31 януари 1992 г., Комисия/Италия, C-272/91 R, EU:C:1992:49, т. 24; Определение от 13 юли 2006 г., Romana Tabacchi/Commission, T-11/06 R, EU:T:2006:217, т. 68; ; Определение от 15 ноември 2007 г., Donnici/Парламент, T-215/07 R, EU:T:2007:344, т. 84; Определение от 28 април 2009 г., United Phosporus/Комисия, T-95/09 R, EU:T:2010:14, т. 31; Определение от 30 април 2010 г., Inuit Tapiritt Kanatami/Парламент и Съвет, T-18/10 R, EU:T:2010:172, т. 95.

на на жалбата по главното производство и следователно да се провери дали аргументите относно твърдяното нарушение [...], имат такъв характер, че не биха могли да бъдат отхвърлени в рамките на настоящото обезпечително производство“.²⁴ Съответно, за да бъде удовлетворен критерият: „[...]Условието за *fumus boni iuris* е изпълнено, когато поне едно от основанията в подкрепа на главното искане, изложени от искащата временни мерки страна, на пръв поглед не може да бъде обявено за лишено от сериозно основание.“²⁵ С други думи, съвременното разбиране за “*fumus boni iuris*“ е обвързано единствено с изискването главният иск да изглежда разумен. В този смисъл, струва ми се, че в общия случай именно критерият „разумност“ на аргументите е определящ, без значение дали ще бъде формулиран положително (главният иск е „достатъчно добре обоснован“ или отрицателно – главният иск „не може да бъде обявен за лишен от сериозно основание“). Казуистиката, която, както беше посочено по-горе, неминуемо съпътства преценката на Съда, не позволява извеждане на наличие на по-конкретен критерий за изпълнение на условието за вероятна основателност, който да бъде универсално приложим. Всъщност съвременната практика, илюстрирана с цитираните определения, допуска, че искът е вероятно основателен във всеки случай, когато не може да бъде отхвърлен като очевидно недопустим или явно лишен от разумни основания. А разумно би било всяко основание, което не може да бъде отхвърлено без да е необходим допълнителен анализ.

В крайна сметка характеристиката, която всъщност представя съвременното виждане на Съда относно критерия вероятната основателност, е въздържането от преценка

на основателността на иска, надвишаваща неговата разумност. Така, въпреки че допустимостта на главния иск и изложените по съществуването на спора съображения са релевантни фактори при преценката по същество на молбата за временна мярка (за разлика от по-горе разглежданата практика от 80-те години), задълбоченото им изследване следва да бъде направено в производството по главния иск.

Възможни отклонения от критерия за вероятна основателност

В практиката си съдят на Съюза приема, че са налице хипотези, при които констатацията дали главният иск има разумни шансове за успех не е необходима, за да бъде прието, че е налице “*fumus boni iuris*“.²⁶ Това са хипотезите, при които в молбата за временна мярка са повдигнати сложни правни и/или фактически въпроси, чиито отговор не би бил възможен, без задълбочено разглеждане на аргументите и доказателствата по главния иск. В такива случаи съдят приема, че критерият за вероятна основателност е удовлетворен, без да е необходимо каквото и да било изследване на същите. По делото Гърция/Комисия²⁶ например, в рамките на спор относно възстановяване на държавни помощи, ОС приема, че не е налице отговор на въпроса дали тежката икономическа криза в Гърция не е довела до ситуация, в която гръцкият селскостопански сектор не се характеризира със силна конкуренция и не е ориентиран към международната търговия, което би изключило възможността спорните плащания да засегнат значително търговията и конкуренцията между държавите членки, респективно дали помощите представляват такива, насочени към преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държавите членки по смисъла на чл. 107, параграф

²⁴ Определение от 19 юли 1995 г., Комисия/Atlantic Container Line, C-149/95 P-R, EU:C:1995:257, т. 26; Определение от 30 юни 1999 г., Pfizer Animal Health/Съвет, T-13/99 R, EU:T:1999:130, т. 132; Определение от 28 септември 2007 г., Франция/Комисия, T-257/07 R, EU:T:2007:300, т. 59; Определение от 15 юли 2008 г., CLL Centres de Langues/Комисия, T-202/08 R, EU:T:2008:293, т. 31.

²⁵ Определение от 10 септември 2013 г., Комисия/Pilkington Group, C-278/13 P(R), EU:C:2013:558, т. 67; Определение от 25 юли 2014 г., DEZA/ЕСРА, T-189/14 R, EU:T:2014:686, т. 25; Определение от 3 декември 2014 г., Гърция/Комисия, C-431/14 P-R, EU:C:2014:2418, т. 20; Определение от 11 ноември 2016 г., Solelec а.о./Парламент, T-281/16 R, EU:T:2016:659, т. 32; Определени от 1 март 2017 г., ЕМА/MSD Animal Health Innovation and Intervet International, C-512/16 P(R), EU:C:2017:149, т. 59; Определение от 1 юли 2019 г., Puigdemont I Casamajo and Comini I Oliveres/Парламент, T-388/19 R, EU:T:2019:467, т. 28.

²⁶ Определение от 19 септември 2012, Гърция/Комисия, T-52/12 R, EU:T:2012:447.

3, б. „б“ от ДФЕС. Съдът отказва да обсъжда този въпрос и стъпвайки единствено на констатацията за съществуването му възприема, че има реално основание за наличие на „*fumus boni iuris*“. По същия начин, по делото Германия/Комисия²⁷, ОС констатира, че спорният въпрос – какви са граничните стойности на някои химически вещества в играчките, е твърде сложен, не дава възможност за произнасяне в каква степен главният иск е вероятно основателен и приема, че критерият е изпълнен. В посочената хипотеза ОС възприема евентуален анализ като нарушение на забраната за предрешаване на главния иск. В този смисъл наличието на сложен правен или фактически въпрос може само по себе си да се разглежда като отговарящо на критерия за разумност на иска за целите на процедурата по налагане на временна мярка. Същото се отнася в още по-голяма степен за хипотезите, при които с молбата за временни мерки е налице позоваване на принцип на правото на ЕС и „*fumus boni iuris*“ е свързан с неговото формулиране или тълкуване.²⁸

Съществуват и случаи, в които СЕС приема, че критерият за наличие на „*fumus boni iuris*“ следва да е по-висок от разгледадения дотук. На първо място, това е хипотезата, при която търсената временна мярка представлява предварително плащане на обезщетение за вреди, претендирано в главния иск. По делото Antonissen²⁹ Съдът приема, че при риск от възможна несъстоятелност на молителя, която със сигурност би го възпрепятствала да възстанови предварителното плащане при неблагоприятен изход на главния иск, допускането на временна мярка може да доведе до необратими последици (в смисъл – необратимо увреждане на финансовите интереси на предварително платилата ЕК) и поради тази причина е възможно единствено при наличие на „особено силна вероятна основателност и неотложност“.

На второ място, в доктрината се поддържа³⁰, че критерият за „*fumus boni iuris*“ следва да е изключително стриктен в хипотези, при които оспореният в главния иск акт на институция има кратък период на действие и спирането на изпълнението му на практика би го обезсмислило, както и когато временна мярка би представлявала намеса в правомощията на друга институция, когато тази институция действа при условията на оперативна самостоятелност.

Заклучение

Анализът на практиката на СЕС по отношение на изискването за вероятна основателност на главния иск показва, че качествена промяна в разбирането на Съда за това както следва да съдържа проверката му, за да се избегне предрешаване на главния иск, настъпва още през 80-те години. От този момент насетне, макар да продължава да говори за „вероятна основателност“, проверката, която СЕС извършва всъщност е свързана с наличието на „разумност“ на главната претенция. Разбира се, съдът е свободен да завиши критерият си в определени хипотези, предимно когато допускането на временна мярка влече след себе си риск от обезсмисляне на главния иск или необратими последици, но тези хипотези са изключение.

БИБЛИОГРАФИЯ / REFERENCES

1. Спасова, С. Обезпечение на иска. С. Сибир, 2014.
2. De la Torre, F. C. “Interim Measures in Community Courts: Recent Trends.” // *Common Market Law Review*, vol. 44, 2007.
3. Lenaerts, K., et al. *EU Procedural Law*. Oxford: Oxford University Press, 2014.

²⁷ Определение от 15 май 2013 г., Германия/Комисия, T-198/12 R, EU:T:2013:245.

²⁸ Lenaerts, K. et al. *EU Procedural Law*. Oxford: Oxford University Press, 2014, p. 598.

²⁹ Определение от 29 януари 1997 г., Antonissen/Съвет и Комисия, C-393/96 P(R), EU:C:1997:4, т. 41.

³⁰ Вж. De la Torre, F. C. “Interim Measures in Community Courts: Recent Trends.” // *Common Market Law Review*, vol. 44, 2007, 273–353, p. 288.